

HANDLEPLAN FOR TYPE 2-DIABETES 2016-2019

RING RING

Statusrapport 2018 for
'Handleplan for type 2-
diabetes 2016-2019'

NYD LIVET, KØBENHAVNER
KØBENHAVNS SUNDHEDSPOLITIK

Handleplan for type-2 diabetes

'Handleplanen for type 2-diabetes 2016-2019' blev vedtaget af Sundheds- og Omsorgsudvalget den 18. august 2016. Handleplanen skal sikre, at københavnere med type 2-diabetes kan leve et liv med høj livskvalitet og lige muligheder for et godt og langt liv. Handleplanen udstikker rammerne for, hvordan Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vil styrke diabetesindsatsen ved at blandt andet at blive bedre til at opspore forstadier til type 2-diabetes samt at sikre en bedre rehabilitering og behandling til borgere med type 2-diabetes.

Overordnet viser status, at der er god fremdrift de tre spor i handleplanen. Center for Diabetes arbejder målrettet med at reducere den sociale ulighed i konsekvenserne af type 2-diabetes. Det sker via innovative tiltag og differentierede indsatser til forskellige målgrupper med afsæt i de enkelte målgruppers behov.

Handleplanen er bygget op omkring følgende tre spor

- Spor 1: Ulighed i forekomst og konsekvenser af diabetes skal reduceres
- Spor 2: Center for Diabetes – Rammen om en sammenhængende type 2-diabetesindsats
- Spor 3: Nye innovative løsninger

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen giver en vurdering af fremdriften på hvert af de tre spor i handleplanen, samt en kort status på de væsentligste indsatser, som understøtter sporets fokusområder.

Nedenfor giver Sundheds- og Omsorgsforvaltning en vurdering af fremdriften på hvert af de tre spor i handleplanen, samt en kort status på de væsentligste indsatser, som understøtter sporets fokusområder.

Spør 1. 'Ulighed i forekomst og konsekvenser af diabetes skal reduceres'

Sporet består af fem fokusområder med en række indsatser, som er rettet mod at mindske uligheden i både forekomsten og konsekvenserne af type 2 diabetes

Vurdering af sporets fremdrift

På baggrund af status for de igangsatte indsatser, vurderer Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, at der er god fremdrift i forhold til at reducere konsekvenserne af diabetes for de borgere, der kommer i Center for Diabetes. Dette gælder særligt for arbejdet med differentierede indsatser og det store fokus på patientuddannelse. Indsatsen for at nå de mest sårbare personer med type 2 diabetes via en mentorordning og udgående rehabilitering i Tingbjerg er central i forhold til at række ud til dem, der ikke kommer i Center for Diabetes.

Status på væsentligste indsatser

- Der er opstartet en udgående rehabiliteringsindsats i Tingbjerg. Her er fokus på at være i kontakt med og opspore borgere, som er i høj risiko for at udvikle sygdomme. Rehabiliteringsteamet samarbejder tæt med den praktiserende læge, hjemmeplejen om den enkelte borgere. I opstarten har der også været fokus på samarbejde og brobygning til pensionistklubben, kirken og andre lokale aktører i Tingbjerg.
- *Sammen om Diabetes* er en indsats, hvor sårbare borgere med type 2-diabetes, i fællesskab med en mentor, tilegner sig individuel mestringsevne og handlekompetencer, der kan danne grundlag for at opspøge og benytte et sundhedstilbud, og selv være i stand til at gennemføre livsstilsændringer. I 2018 er der uddannet 25 nye frivillige og de første makkerforløb i Tingbjerg og Sydhavn viser gode resultater. En erhvervs-ph.d.-studerende fra Københavns Universitet, følger ordningen, og bidrager til at de indsatser, der udvikles, har en effekt.
- Center for Diabetes arbejder løbende med at udvikle indsatser og tilbud til borgere, så de i endnu højere grad tager udgangspunkt i den enkeltes borgers behov og livssituation. Fælles for centerets tilbud er, at de skal understøtte, at borgeren kan fastholde livsstilsændringer på lang sigt og får bedre muligheder for at mestre hverdagen med diabetes. I 2018 har der blandt andet været fokus på at udvikle redskaber, der understøtter indsatsen til borgere med ikke-vestlig baggrund og patientuddannelse af borgere med både type 2-diabetes og hjertesygdomme.
- Effektmåling giver viden om hvorvidt de indsatser som iværksættes, faktisk virker. I 2018 startede Center for Diabetes med systematiske effektmålinger ved opstart og afslutning af borgerforløb. Resultaterne af målingen bruges i første omgang til, at borgerne får mulighed for at følge egen udvikling og opnåede resultater.

Spør 2. 'Center for diabetes – rammen om en sammengående type 2-diabetesindsats'

Sporet består af en række initiativer, der skal sikre, at københavnere med type 2 diabetes kan få sammenhængende hjælp og støtte til at klare hverdagen med diabetes.

Vurdering af sporets fremdrift

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vurderer, at målet om at etablere en sammenhængende indsats for rehabiliteringen af borgere med type 2 diabetes delvist er nået. Center for Diabetes er fortsat begrænset af de nuværende fysiske rammer i forhold til at kunne arbejde med afgørende elementer i rehabiliteringen som fx netværksdannelse, relationsdannelse og pårørendeinddragelse. Udvidelse af samarbejdet til andre faggrupper som fx fodterapeuter er ligeledes svært at realisere i de nuværende midlertidige lokaler på Vesterbrogade. I budgetforhandlingerne i 2018 blev der truffet afgørelse om byggeri af nyt Center for Diabetes i De Gamles By, som forventes at stå færdigt i 2024.

Status på væsentligste indsatser

- I 2018 var 1076 københavnere i forløb i Center for Diabetes, dette er en stigning på ca. 25% sammenlignet med 2017. Det øgede antal henvisninger peger på at samarbejdet med almen praksis og hospitalerne samt en målrettet og opsøgende indsats, bærer frugt. Der er yderligere åbnet op for, at københavnere der ønsker et forløb i Center for Diabetes, kan henvende sig direkte til centeret. I 2019 vil fortsat arbejdes med at udbrede kendskabet til Center for Diabetes i almen praksis og på hospitalerne, da potentialet for flere forløb er til stede.
- Der blev i 2018 bevilget 106 millioner kroner til et nyt Center for Diabetes beliggende i De Gamles By. Der blev i foråret 2018 afholdt workshop med borgere og medarbejdere for at sikre et hus, der imødekommer de vigtigste behov.
- Som led i at sikre at borgerne får et professionelt forløb af høj kvalitet, har ansatte i Center for Diabetes gennemført et samtaleforløb. Forløbet omfatter 1) at implementere og træne en fælles ramme for samtalerne og 2) at sikre, at samtalerne bliver mere strukturerede. Indsatsen bygger på nyeste principper publiceret af Sundhedsstyrelsen 2018. Der arbejdes videre med indsatsen i 2019.
- Center for Diabetes samarbejder med hospitalsvæsnet om en række initiativer for at sikre en sammenhængende hjælp til borgere med type 2-diabetes og udbrede kendskabet til Center for Diabetes. Med endokrinologisk afdeling på Bispebjerg Hospital har ansatte fra Center for Diabetes i 2018 gennemført pilotprojektet *TværSam*. Målet er at styrke det tværsektorielle samarbejde, som bygger på kendskab, respekt og tillid. Der samarbejdes med Hvidovre Hospital med henblik på få borgere med ikke-vestlig baggrund henvist fra endokrinologisk afdeling til Center for Diabetes. I oktober 2018 var Center for Diabetes besøgssted på Region H's temadag Byg bro gennem dialog, hvor ca. 75 deltagere kom på besøg i Center for Diabetes. Center for Diabetes oplyser løbende om det kommunale tilbud og særlige forløb, herunder sammen om diabetes i regionalt praksisnyt
- Der er etableret 11 frivillignetværk, der er gratis og drives af borgere, der tidligere har været i forløb i Center for Diabetes, og som ønsker at fortsætte med at motionere og mødes med ligesindede. Netværkene giver fx mulighed for at spille floorball og bordtennis eller gå intervalgang i Søndermarken og på Amager.
- Center for Diabetes har været vært for klyngemøder, hvor almen praksis mødes for at drøfte kvalitetsudvikling. Der har været besøg af praksispersonale (RIV grupper) og centeret har lagt lokaler til et undervisningsforløb for praksispersonale. Et tæt samarbejde med de praktiserende læger er en væsentlig forudsætning for at centeret kan løse sin

opgave.

- Der er et velfungerende samarbejde med apoteker i København, der bl.a. omfatter:
  - Aftale om at apoteker kan henvise borgere, der får udleveret diabetesmedicin direkte til Center for Diabetes. Apoteket bistår ressourcetsvage borgere ved at sende en sms til Center for Diabetes
  - Oplæg ved apoteker på et cafemøde i Center for Diabetes – om medicin, mulighed for gratis medicingennemgang og erektil dysfunktion

Spør 3. 'Nye innovative løsninger'

Sporet består af en række initiativer, der sigter mod at finde nye løsninger for det stigende antal københavnere, der lever med type 2 diabetes.

Vurdering af sporets fremdrift

På baggrund af status for de igangsatte indsatser, vurderer Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, at der er god fremdrift i forhold til at finde nye løsninger for københavnere med type 2 diabetes. Den digitale applikation Liva Life vil blive fulgt tæt med henblik på vurdering af, om den evt. kan udvides til andre kroniske sygdomsområder. Partnerskabsaftalerne med forskningsinstitutioner er vigtige i forhold til udviklingen af ny løsninger på dette område.

Status på væsentligste indsatser

- Som led i at finde nye innovative løsninger, fx sundhedsapplikationer og velfærdsteknologiske løsninger afprøver Center for Diabetes Liva Life. Liva er en digital platform/sundheds app, der hjælper borgere med diabetes til en ny og sundere livsstil og at fastholde adfærden. Appen bygger på relationer mellem borger og medarbejdere og understøtter dermed forvaltningens målsætning om bedre borgerkommunikation, differentieret tilbud samt varig forankring og forandring. Fire af centrets medarbejdere er uddannet som Liva vejledere. I 2018 er samlet erfaringer fra de igangsatte forløb, og de første effektmålinger viser positive resultater for borgere.
- Der er indgået strategiske partnerskaber med virksomheder og andre aktører om udvikling af fremtidens innovative løsninger inden for type 2-diabetes. Dette omfatter en samarbejdsaftale mellem Center for Diabetes og Steno Diabetes Center Copenhagen for perioden 2018-21. Aftalen har til formål at styrke og målrette det tværsektorielle samarbejde mellem Københavns Kommune, Region H og praksissektoren. Partnerskabsaftalen med Novo Nordisk i Cities Changing Diabetes (CCD) er blevet forlænget i perioden 2017-2019. CCD er et internationalt samarbejde mellem en række storbyer, som Houston, Mexico City, Shanghai og København, der søger at stoppe den voksende diabetesforekomst i byerne på globalt plan. Partnerskabsaftalen bidrager til at realiseringen af handleplanen for type 2-diabetes med særligt fokus på at mindske ulighed i diabetes.

- Center for Diabetes samarbejder med forsknings- og uddannelsesinstitutioner med fokus på udvikling og anvendelse af ny viden om type 2-diabetes. Konkret stiller Center for Diabetes sig til rådighed som samarbejdspartner og ”eksperimentarium” for forskere, der ønsker at undersøge forskningsspørgsmål i en praksisnær setting. I 2018 er der opstartet et forskningssamarbejde med Center for Aktiv Sundhed på Rigshospitalet, der undersøger, hvad der er minimummet for træning og kostændringer, og samtidig opnå positive effekter på type 2-diabetes. Der er også indgået samarbejde med Steno Diabetes Center om effektmålingen på brugen af sundhedspædagogiske redskaber målrettede borgere med type 2-diabetes og ikke-vestlig baggrund.

Midler der anvendes til handleplanen for type 2-diabetes

Herunder fremgår en samlet oversigt over de midler, der er afsat til Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, til indsatser i handleplanen for type 2-diabetes.

Tabel 3: Oversigt over midler afsat til handleplanen for type 2 diabetes

Beløb i mio. kr.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Varigt
<i>Eksterne midler - Økonomiaftalen 2017</i>							
<i>Navigatorordning for socialt udsatte borgere</i>	0,8	0,8	0,6	0,6			
<i>Differentierede indsatser på diabetesområdet</i>	1,5	1,5	1,5	1,5			
Budget 2019							
<i>Tidlig opsporing blandt borgere med diabetes</i>		0,4					
<i>Nyt center for diabetes</i>			(A)6,8	(A)4 5,8	(A)5 2,3	(A)1, 5	1,5
I alt:	2,1	2,7	15,7	47,9	52,3	1,5	